

PWYLLGOR CRAFFU TESTUN 2 - DYDD MERCHER, 2 CHWEFROR 2022

COFNODION CYFARFOD Y PWYLLGOR CRAFFU TESTUN 2 A GYNHALIWDYD YN O BELL - TRWY MICROSOFT TEAMS DYDD MERCHER, 2 CHWEFROR 2022, AM 09:30

Presennol

Y Cynghorydd AJ Williams – Cadeirydd

S Aspey
SK Dendy

MC Clarke
JE Lewis

C L C Davies
G Thomas

PA Davies
KJ Watts

Ymddiheuriadau am Absenoldeb

M Hughes, M Jones, MJ Kearns, AA Pucella a/ac DBF White

Swyddogion:

Lucy Beard	Swyddog Craffu
Meryl Lawrence	Uwch Swyddog Gwasanaethau Democrataidd - Craffu
Claire Marchant	Cyfarwyddwr Corfforaethol - Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles
Andrew Thomas	Rheolwr Grŵp - Chwaraeon a Gweithgarwch Corfforol
Mark Wilkinson	Rheolwr Grŵp, Anabledd Dysgu, Iechyd Meddwl a Chamddefnyddio Sylweddau

Invitees:

Councillor Huw David	Arweinydd
Councillor Jane Gebbie	Aelod Cabinet - Gwasanaethau Cymdeithasol a Chymorth Cynnar
Robert Goodwin	Rheolwr Ardal Gwasanaethau Iechyd Meddwl ac Anabledd Dysgu Pen-y-bont
Simon Gwynne	Rheolwr Partneriaethau, Halo
Richard Hughes	Prif Weithredwr, Awen
Councillor Dhanisha Patel	Aelod Cabinet - Lles a Chenedlaethau Dyfodol
Scott Rolfe	Prif Swyddog Gweithredol, Halo
Kay Baker	Rheolwr Gweithrediadau a Phartneriaethau, BAVO

6. DATGANIADAU O FUDDIANT

Datganwyd y Datganiadau canlynol o fuddiannau yn yr adroddiad ar Gynnydd o ran Cyflawni Blaenoriaethau ar gyfer Llesiant, Hamdden a Gwasanaethau Diwylliannol ym Mhen-y-bont ar Ogwr, fel a ganlyn:

Datganwyd diddordeb personol gan y Cynghorydd Janice Lewis yn yr adroddiad fel defnyddiwr y Gwasanaeth Llyfrgell ac fel Gwirfoddolwr yn helpu i redeg Canolfan Gymunedol Llansanffraid.

Datganodd y Cynghorydd Dhanisha Patel fuddiant personol yn yr adroddiad fel Aelod o Gyngor Cymuned Llansanffraid.

Datganodd yr Arweinydd, y Cynghorydd Huw David fuddiant personol yn yr adroddiad, gan ei fod yn Gadeirydd Cymdeithas Gymunedol Cefn Cribwr.

7. CYNNYDD O RAN CYFLAWNI BLAENORIAETHAU AR GYFER GWASANAETHAU LLESIANT, HAMDDEN A DIWYLLIANNOL YM MHEN-Y-BONT AR OGWR

Cyflwynodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles yr adroddiad. Pwysleisiodd bwysigrwydd Craffu wrth ystyried yr adroddiad, gan fod gwasanaethau hamdden a diwylliannol, a'u dull llesiant ym Mhen-y-bont ar Ogwr wedi bod ar flaen eu hymatebion yn ystod bron dwy flynedd ddiwethaf y pandemig Covid. Roedd angen i'r gwasanaethau hyn fod ar flaen eu hymatebion o hyd yn ystod y cyfnod adfer dros y blynyddoedd nesaf.

Dywedodd Rheolwr y Grŵp Atal a Lles fod yr adroddiad yn edrych ar gyfleoedd hamdden a diwylliannol, yr hyn sydd wedi'i wneud a beth fyddai'n cael ei wneud i wella hygyrchedd, dileu rhwystrau a phethau y gellir eu datblygu i gefnogi llesiant unigolion a chymunedau, yn gysylltiedig ag adferiad COVID y Cyngor a'r Gymuned. Esboniodd fod ganddynt gynrychiolaeth hefyd i ddangos y gwaith a gafodd ei wneud gyda'r Trydydd Sector a thrwy eu dulliau adeiladu cymunedau gwydn a ble y gellid datblygu hynny yn y dyfodol. I ychwanegu at hynny, roeddent wedi cynnwys rhai o'r meysydd gwasanaeth y mae'r Gwasanaeth Atal a Lles yn eu darparu'n uniongyrchol o ran rhaglenni egniol i bobl ifanc, gwasanaethau byw'n iach a datblygu chwarae.

Cyfeiriodd Aelod at baragraff 4 o'r adroddiad a chyfranogiad yn y rhaglenni dysgu nofio. Gofynnodd a fyddai hyn yn cael ei ailsefydlu yn 2022, a phryd y byddai hynny'n digwydd wrth i'r adroddiad ddweud bod ganddynt ôl-groniad o un mis ar hugain.

Eglurodd Rheolwr y Grŵp Atal a Lles mai'r ffordd y mae nofio mewn ysgolion yn cael ei gefnogi ym Mhen-y-bont ar Ogwr oedd bod y buddsoddiad yn cael ei ddirprwyo i'r ysgolion. Yna trefnodd yr ysgol sut yr oeddent am ddefnyddio'r buddsoddiad i fynychu'r rhaglenni hynny. O ran y bobl ifanc a oedd wedi gadael yr ysgol gynradd ac a oedd bellach yn mynychu'r ysgol uwchradd, roedd angen i'r prosiect symud y tu hwnt i nofio yn yr ysgol, a bu'n rhaid edrych ar raglenni mwy cyfannol. Roedd hyn yn cynnwys sut y maent yn targedu rhaglenni fel y fenter nofio am ddim, lle gwyddent fod gan bobl rwystrau megis y gost o ddysgu nofio. Roedd angen edrych ar sut maent yn sicrhau bod rhaglenni'n ar gael i'r bobl hynny na fyddent yn cymryd rhan mewn unrhyw ffordd arall. Roedd hyn yn her wirioneddol wrth symud ymlaen, ond yn un yr oedd angen iddi fod yn gadarn ar y radar.

Dywedodd Rheolwr Partneriaeth Halo fod rhaglen deunaw wythnos o nofio mewn ysgolion wedi aildechrau. O fis Ionawr roedd ganddynt gynllun deunaw wythnos ar gyfer gweddill y flwyddyn honno hyd at fis Gorffennaf o ysgolion yn mynd yn ôl, a olygai fod ganddynt 30 o ysgolion gwahanol yn ôl. Mae 118 o wahanol grwpiau, felly gwahanol grwpiau blwyddyn neu ddisgyblion gwahanol yn yr un grŵp blwyddyn yn mynd ar wahanol adegau yn seiliedig ar nifer yr ysgolion, gan fod cyfyngiadau o hyd ar gapasiti.

Mynegodd Aelod ei bryder bod y pwll nofio ym Maesteg ar gau ar ddydd Sul.

Dywedodd Rheolwr Partneriaeth Halo fod sawl rhaglen gwersi yn cael ei chynnal ar ddydd Sadwrn ym Maesteg ac ar rai penwythnosau ar ddydd Sul hefyd. Esboniodd eu bod wedi cau'n gynharach yn hanesyddol ar sail capasiti, defnydd a demograffeg, felly dros y blynyddoedd bu ychydig yn llai o raglenni ym Maesteg yn seiliedig ar y patrwm defnydd hwnnw. O ran yr elfen adnoddau, roeddent yn cael heriau o ran athrawon nofio ac roeddent yn cynnal sawl rhaglen eleni lle'r oeddent yn cyflwyno cyrsiau athrawon nofio ac yn cynnig hynny i nifer o bartneriaid ac i'r boblogaeth o ran mynediad. Maent felly yn chwilio am bobl newydd i ddod i'w rhaglen wersi ac addysgu hefyd.

Ychwanegodd Rheolwr y Grŵp Atal a Lles ar gyd-destun ehangach, pan oedd popeth wedi'i gau ac yna wedi cael caniatâd i ailagor ar wahanol adegau a chyfyngiadau, safbwynt y Cyngor oedd ailadeiladu gwasanaethau o'r gwaelod. Nid oedd angen i bobeth fod yn union fel y bu o'r blaen, felly roedd y cyfleoedd a oedd wedi'u datblygu o

amgylch cyrraedd pobl yn ddigidol neu drwy raglenni allgymorth yn y gymysgedd yn ystod y cyfnod adfer. Dywedodd ei fod yn ymwneud ag ailadeiladu'r busnes o'r gwaelod yn raddol a chynyddu'r cyfleoedd a gwneud y defnydd gorau ohono wrth iddynt fynd ar y daith honno.

Cyfeiriodd Aelod at baragraff 4.7 yr adroddiad ynghylch y Rhaglen Beilot Nofio awtistiaeth a'r cynlluniau i ehangu'r cyfle a gofynnodd a oedd amserlen ar gyfer y cynlluniau hynny.

Dywedodd Rheolwr Partneriaeth Halo y byddai rhaglen arall yn cael ei chynnal ym mis Chwefror a bod Cydgysylltydd Cymunedau Egnïol Pobl Ifanc wedi'i recriwtio i'r Tîm i gefnogi'r gwaith o gyflwyno'r rhaglen honno'n fwy rheolaidd. Y dyhead felly oedd cynnal y rhaglenni hynny'n wythnosol.

Cyfeiriodd Aelod at baragraff 4.8 y Rhaglen Teimlo'n Dda am Oes a oedd wedi bod yn cefnogi pobl sy'n byw gyda dementia neu nam gwybyddol a gofynnodd a oedd mwy o gyfle i ymgysylltu â phobl ynglŷn â hyn.

Ymatebodd Rheolwr Partneriaeth Halo eu bod wedi cyflwyno cais i ddatblygu'r Rhaglen ar draws mwy o ganolfannau a'u bod hefyd wedi cyflwyno cais gan y Loteri Genedlaethol i'w gefnogi a'i ddatblygu dros bum mlynedd. Dywedodd fod y gefnogaeth a gawsant gan eu partneriaid hefyd yn bwysig o ran sut yr oeddent yn cyflawni.

Ychwanegodd Rheolwr y Grŵp Atal a Lles ei fod yn enghraifft wych ac yn dangos model diddorol o sut y daeth nifer o bartneriaid at ei gilydd i gyflwyno rhaglen yn hytrach nag yn unigol.

Cyfeiriodd Aelod at Gynllun Clicio a Chasglu'r Gwasanaeth Llyfrgell ym mharagraff 4.12 a mynegodd bryder am y rhai a oedd wedi'u allgau'n ddigidol a gofynnodd sut y gallent barhau i ddefnyddio eu llyfrgelloedd.

Dywedodd Prif Weithredwr Awen fod clicio a chasglu ychydig yn gamarweiniol gan ei fod yn galw a chasglu, lle gallai pobl ffonio eu llyfrgell leol ac archebu'r llyfrau a allai arwain at y gwasanaeth danfon i'r cartref. Dywedodd fod y gwasanaeth danfon i'r cartref wedi ennill llawer o ganmoliaeth am y ffordd yr oedd wedi gallu ymgysylltu â phobl a oedd wedi'u hynysu'n gymdeithasol yn ystod y pandemig. Sicrhaodd fod sawl ffordd o gysylltu â'r llyfrgell ar wahân i ar-lein.

Cyfeiriodd Aelod at Lyfrau ar Olwynion ym mharagraff 4.13 o'r adroddiad a gofynnodd sut y cafodd pobl wybod am y gwasanaeth, gan nad oeddent wedi gweld cyhoeddusurwydd am y cynllun ac wedi gofyn a oedd y bysiau llyfrgell yn dal i fynd allan.

Esboniodd Prif Weithredwr Awen fod newid wedi bod yn y gwasanaeth y cytunwyd arno gyda'r Cyngor cyn y pandemig, ac roeddent yn gobeithio gwella ac ehangu arno. Gyda'r Gwasanaeth Dosbarthu Cartref hwn, roeddent yn gallu cyrraedd mwy o bobl yn amlach a'r rhai yr oedd gwir angen y gwasanaeth arnynt. Dywedodd eu bod yn gweithio'n agos gyda Chydgysylltwyr Cymunedol Lleol, gyda Rheolwr y Grŵp Atal a Lles a'i Dîm ac eraill i geisio cyfeirio pobl at y gwasanaeth, yn ogystal â hyrwyddo teuluoedd ac eraill drwy'r cyfryngau cymdeithasol. Dywedodd eu bod yn edrych ar sut y gellid cyfeirio pobl yn fwy ffurfiol drwy'r system gofal cymdeithasol a fyddai'n cynyddu nifer y bobl a oedd yn ymwybodol ac yn gallu defnyddio'r gwasanaeth.

Roedd Rheolwr y Grŵp Atal a Lles eisiau ymhelaethu ar y pwynt digidol ac esboniodd fod rôl llyfrgelloedd a chefnogi'r rhai a oedd wedi'u hallgáu'n ddigidol yn fater o bwys. Dywedodd mai un o'r trafodaethau mwyaf sy'n digwydd yw sut yr oedd y llyfrgelloedd bob amser wedi gweithredu fel pwyntiau gwybodaeth y Cyngor, gan gefnogi pobl na

fyddent efallai'n mynd i swyddfeydd y cyngor. Felly wrth edrych ymlaen at y dyfodol, cafwyd trafodaethau ar sut y gellid hyfforddi staff i gael yr wybodaeth ddiweddaraf ac yna gefnogi pobl i gael mynediad i'r ap 'fy nghyngor'.

Cyfeiriodd Aelod at y gwasanaeth dosbarthu a sut yr oedd pobl yn dewis pa lyfrau yr oeddent am eu cael. Roedd hi'n meddwl tybed a anfonwyd rhestr atynt o'r hyn a oedd ar gael iddynt neu a gafodd y llyfrau eu dewis ar eu rhan.

Eglurodd Prif Weithredwr Awen mai un o'r pethau yr oedd cwsmeriaid yn ei hoffi am y system gasglu oedd y gallent ddewis eu llyfrau eu hunain, sef y system gais draddodiadol. Fodd bynnag, gallai staff y llyfrgell a oedd yn adnabod eu cwsmeriaid ddewis llyfrau ar eu rhan gan eu bod yn gallu gweld beth yr oeddent wedi'i ddarllen o'r blaen felly ni fyddai unrhyw ddyblygu ac roedd yn wasanaeth yr oedd pobl yn ei hoffi.

Gofynnodd Aelod oherwydd y cynnydd yn y galw digidol a fyddent yn dal i gadw llyfrau papur a llyfrau print bras ar gyfer aelodau o'r gymuned a oedd eu hangen.

Dywedodd Prif Weithredwr Awen mai dyna'r rhan fwyaf o'r hyn yr oeddent yn ei ddarparu ac er bod pobl yn defnyddio'u hadnoddau mewn gwahanol ffyrdd, gan gynnwys llyfrau, y buddsoddiad mwyaf sylweddol a wnaethant fyddai mewn print ffisegol a dyma'r cyfrwng benthyca mwyaf poblogaidd o hyd y pryd hynny.

Dywedodd yr Arweinydd fod cynhwysiant digidol yn bwysig, ac un maes o lwyddiant oedd y gwaith yr oeddent wedi'i wneud gyda gofawyr a'r gwaith a wnaed drwy ysgolion i sicrhau na fyddai plant yn cael eu hallgáu'n ddigidol. Dywedodd y byddai gwaith yn parhau o gwmpas estyn allan at y bobl hynny sydd wedi'u hallgáu'n ddigidol gan eu bod yn cydnabod ei fod yn waith parhaus.

Dywedodd Rheolwr y Grŵp Atal a Lles fod y buddsoddiad yn y blynyddoedd diwethaf i gyfleusterau ac adnoddau llyfrgelloedd yn parhau'n gadarnhaol. Esboniodd fod y pethau mae llyfrgelloedd yn eu gwneud yn ehangach na gwasanaethau digidol a llyfrau, o ran grwpiau cymunedol, clybiau cymorth i deuluoedd ifanc a chlybiau gwaith cartref, felly roedd datblygu llyfrgelloedd yn fannau bywiog a diddorol i'r boblogaeth ehangach yn parhau i fod yn bwysig.

Dywedodd Prif Weithredwr Awen na ddylent danbriso'r ffaith bod llawer o bobl hŷn yn ddigidol craff felly yn ogystal â sicrhau nad oedd pobl yn cael eu hallgáu, roedd yn rhaid iddynt hefyd wneud y gorau o'r technolegau a'r llwyfannau newydd sydd ar gael iddynt. Esboniodd fod y gwasanaeth ehangach sy'n cael ei gynnal mewn llyfrgelloedd wedi'i golli gan bobl drwy'r pandemig ac fel y nodwyd, dim ond ers tua thri mis yr oedd llyfrgelloedd wedi'u cau, ac roedd yn credu eu bod wedi cynnal gwasanaeth a gafodd ei groesawu gan lawer o bobl.

Eglurodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles fod llyfrgelloedd yn Ganolfannau Gwybodaeth Gymunedol yn ogystal â lle i ddarparu llyfrau ac adnoddau darllen i bobl. Roeddent yn ganolog i'r gymuned ac roedd eu gwneud nhw a chyfleusterau cymunedol eraill yn lleoedd bywiog lle'r oedd pobl yn dod at ei gilydd ac yn diwallu eu hanghenion yn bwysig. Cynghorodd ddefnyddio adnoddau digidol a pheidio â bod ofn eu defnyddio gyda'u poblogaeth hŷn yn ogystal â'r boblogaeth iau gan y byddai'n galluogi pobl i gysylltu. Roedd yn strategaeth gyffredinol ac yn gysylltiedig â rhywfaint o'r gwaith sy'n ymwneud â Chydgysylltwyr Ardaloedd Lleol i gysylltu pobl â'r hyn sy'n gweithio iddynt ac roedd gwasanaethau digidol yn rhan o'r strategaeth honno i gyd ond nid y cyfan ohoni.

Cyfeiriodd Aelod at y gwelliannau sy'n cael eu gwneud mewn gwahanol lyfrgelloedd, ond ni soniwyd am Lyfrgelloedd Abercynffig a Sarn.

Dyweddodd Rheolwr y Grŵp Atal a Lles fod ganddynt ddyheadau bod yr holl asedau, boed yn hamdden, yn ddiwylliannol neu'n gymunedol, yn fodern ac yn cyd-fynd ag anghenion pobl. Roedd gallu gwneud hynny i gyd mewn un ffrwd yn her a meddyliodd gyda'r buddsoddiad yr oeddent wedi'i sicrhau eu bod wedi gwneud yn dda allan o ffrydiau Llywodraeth Cymru. Ond roedd yn un prosiect ar y tro ac roedd Abercynffig wedi'i drafod yn seiliedig ar ei faint, ei raddfa a'i botensial i wneud pethau eraill.

Dyweddodd Prif Weithredwr Awen fod holl safleoedd llyfrgell yn cael eu hystyried lle'r oedd buddsoddiad yn y cwestiwn. Llyfrgell Sarn oedd un o'r rhai mwyaf diweddar i'w datblygu gan ei bod yn rhan o'r gwaith ailddatblygu canolfannau cymunedol a gynhaliwyd yn 2011-12 ac a oedd ag un o'r adnoddau technoleg gwybodaeth fwyaf helaeth. Esboniodd eu bod yn cadw golwg i weld beth y gallent ei wneud yn well a mwy ohono i wella lleoedd i blant a phobl ifanc hefyd, ac roedd yn gwybod bod hynny'n flaenoriaeth iddynt fel Cyngor. Yn sicr, nid oedd system giwio, ac edrychwyd ar bob llyfrgell yn barhaus.

Cyfeiriodd Aelod at baragraff 4.26 yn yr adroddiad a Chynllun Cyfaill Gohebol a gwirfoddolwyr. Gofynnodd a oedd pob ysgol gynradd wedi cael gwahoddiad neu a oedd nifer detholedig wedi cael gwahoddiad ar gyfer cynllun peilot. Credai y byddai'n rhywbeth y gellid ei gyflwyno i bob ysgol gan y byddai'n helpu gydag ysgrifennu ac yn helpu'r rhai a allai deimlo'n ynysig.

Dyweddodd Rheolwr Gweithrediadau a Phartneriaeth, Cymdeithas Mudiadau Gwirfoddol Pen-y-bont ar Ogwr (BAVO) mai dim ond un ysgol yr oeddent wedi ymgysylltu â hi, gan fod cronfa benodol o arian y bu'n rhaid iddynt ddefnyddio dros gyfnod o dri i bedwar mis. Roedd yn gynllun peilot ac roedd yr wybodaeth yn yr adroddiad yn cynnwys y canlyniadau. Dywedodd ei fod yn ddarn da o waith ond bod angen y gallu i'w gynnal a bod materion diogelu i'w rheoli hefyd.

Dyweddodd Rheolwr y Grŵp Atal a Lles y gallai pethau syml fynd yn bell, gan siarad am allgau digidol a cheisio datblygu gwaith sy'n pontio'r cenedlaethau, roeddent wedi dechrau agenda o fod yn gymuned sy'n ystyriol o oedran ac edrych ar sut y maent yn dod â gwahanol grwpiau poblogaeth at ei gilydd ac yn ychwanegu gwerth, ac roedd hyn wedi bod yn enghraifft dda ohono. Dywedodd eu bod wedi ceisio cael rhywfaint o fuddsoddiad ynysu ond nad oeddent wedi gallu gwneud cais y flwyddyn honno gan fod Llywodraeth Cymru wedi dymuno buddsoddi symiau llai i grwpiau'r trydydd sector. Fodd bynnag, roedd gan y peilot rywbeth i'w gynnig o ran ehangu dull ehangach o fod yn gyfaill a chefnogi unigrwydd.

Cyfeiriodd Aelod at baragraff 4.22 yn yr adroddiad a gofynnodd a oedd y gwaith wedi'i wneud drwy BAVO oherwydd drwy gydol y pandemig roeddent wedi bod yn hanfodol i ddarparu gwirfoddolwyr a dod â gwirfoddolwyr i mewn i gynorthwyo lle bo angen ledled y gymuned.

Eglurodd Rheolwr y Grŵp, Atal a Lles fod eu partneriaeth a'r buddsoddiad yr oeddent wedi llwyddo i'w sicrhau wedi cefnogi'r Rolau Llywio Cymunedol a Datblygu Gwirfoddolwyr o fewn BAVO. Dywedodd fod llwyfan cryf wedi bod yn y Gorchymyn Efydd rhwng Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr a BAVO o ran safleoedd a phwy oedd yn y sefyllfa orau i ymateb. Dywedodd fod BAVO yn darparu'r arweinyddiaeth a'r adnodd ar gyfer yr hyn a fwriadwyd yn wreiddiol i fod yn rhaglen fach gyda thri chant o fuddiolwyr ond ei fod wedi profi ei fod yn gallu cefnogi niferoedd uchel yn seiliedig ar Gysylltiadau Cymunedol.

Rhoddodd y Rheolwr Gweithrediadau a Phartneriaeth, BAVO glod i'r staff o fewn y sefydliad a'r Comisiynwyr am ganiatáu iddynt arallgyfeirio eu gwasanaethau i wneud yr

hyn yr oedd ei angen yn ystod y pandemig. Yr oeddent yn awr yn ceisio nid yn unig i barhau i gyflawni'r hyn yr oedd pobl yn credu yr oedd ei angen arnynt, ond hefyd ceisio cefnogi ac addysgu pobl sut y gallent ei wneud eu hunain.

Roedd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles yn dymuno adeiladu ar y ffordd y maent yn symud ymlaen gyda'i gilydd gan ei bod yn credu bod y rhaglen, a oedd wedi'i chydabod yn y gwerthusiadau, yr uchelgais gychwynol, cymunedau dyfeisgar a gwydn yn ymwneud â chefnogi cymunedau ac unigolion i gefnogi eu llesiant eu hunain yn gynaliadwy. Dywedodd eu bod bellach yn defnyddio rhywfaint o'u cyllid adfer gofal cymdeithasol ac yn ceisio cynllunio drwy'r Cyllid Integreiddio Rhanbarthol newydd sy'n mynd i mewn i'r flwyddyn nesaf, sut y maent yn cefnogi cymunedau ac unigolion i wella a dychwelyd i fwriadau gwreiddiol y rhaglen.

Gofynnodd Aelod a oedd yr holl ganolfannau cymunedol yn y fwrdeistref bellach ar waith ac yn agored i bobl eu defnyddio.

Eglurodd Rheolwr y Grŵp, Atal a Lles ei fod yn ddarlun cymysg nawr ac yn ystod y pandemig. Credai fod canolfannau cymunedol a oedd yn ffynnu ac yn cefnogi'r ystod eang o wasanaethau cyhoeddus hanfodol yn ystod y pandemig ac yna roedd canolfannau eraill a wynebodd heriau gwahanol. Esboniodd mai un o'r pethau yr oeddent yn edrych arno oedd edrych yn gynyddol ar arfogi canolfannau cymunedol yn ddigidol i gysylltu â'i gilydd, a chyda chysyniadau neuadd bentref rhithwir. Roeddynt hefyd yn edrych ar gefnogi swyddfa hybrid i'r rhai sy'n gallu neu nad yw'n gallu mynychu'n gorfforol bob amser yn seiliedig ar sail bod yn fregus. Gall gysylltu â'r Agenda Carbon Niwtral yn y dyfodol lle nad oes angen i bobl fynychu lleoliad canolog bob amser, ond ni fyddai hynny'n ateb cyflym.

Dywedodd yr Aelod Cabinet dros Wasanaethau Cymdeithasol a Chymorth Cynnar fod y sefyllfa gyllido wedi bod yn anodd yn ei chanolfan gymunedol gan nad oedd ei incwm gymaint â chyn y pandemig. Ond yn ffodus roedd ganddynt gysylltydd BAVO yn gweithio allan o'u canolfan gymunedol, a ddarparodd wybodaeth, cymorth, arweiniad a chynghor mewn perthynas ag unrhyw geisiadau grant yr oeddent yn eu gwneud. Yr her fwyaf oedd y newidiadau cyson gan nad oeddent yn gwybod pa ddarpariaeth gwasanaeth y gallent ei darparu gan fod y rheoliadau wedi newid yn gyson. Roedd yn ymwybodol o ganolfannau cymunedol eraill nad oedd wedi ailagor eto a oedd yn drist gan fod angen canolfan gymunedol ar bob cymuned, fel canolbwynt canolog.

Dywedodd Rheolwr Gweithrediadau a Phartneriaeth, BAVO, ei bod yn ymddangos mai dyna oedd y patrwm ar draws y Fwrdeistref, gyda BAVO yn cefnogi rhai Canolfannau yn unigol mewn gwahanol ffyrdd. Roedd angen y gefnogaeth wrth symud ymlaen, ond nid un dull gweithredu sy'n addas i bawb. Roedd yn ymwneud â gallu canolfannau unigol i gael gafael ar y cyllid sydd ei angen arnynt i fwrw ymlaen â'r hyn a fyddai o fudd yn eu hardal.

Cytunodd yr Arweinydd fod y profiad yn wahanol ar draws y Fwrdeistref Sirol a bu cynnydd mewn gweithgarwch oherwydd bod pobl yn awyddus i ddechredu i gyswllt personol, wyneb yn wyneb. Dywedodd eu bod hefyd yn parhau i weld mentrau newydd a allai ddarparu defnydd ychwanegol, er iddo dynnu sylw at y ffaith nad oedd rhai canolfannau cymunedol ar gael o hyd gan eu bod wedi cael eu defnyddio fel canolfannau profi ar gyfer Covid. Cynghorodd ganolfannau cymunedol a oedd yn ei chael hi'n anodd i gysylltu â BAVO a'r Awdurdod, gan eu bod yn cydnabod eu pwysigrwydd.

Gofynnodd Aelod a fu cynnydd yn nifer y gofalwyr ifanc ers y pandemig.

Eglurodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles nad oedd yn gallu rhoi union ffigur y pryd hynny, ond eu bod yn gwneud llawer o waith. Un o'r heriau allweddol wrth fynd i'r afael yn briodol ag anghenion gofalmwr ifanc oedd adnabyddiaeth. Byddai'r gwaith yr oeddent wedi bod yn ei wneud drwy'r Cerdyn Gofalmwr Ifanc a'r gwaith yr oedd angen iddynt ei wneud wrth symud ymlaen gydag ysgolion, yn hanfodol o ran y broses adnabod gynnar honno fel y gallent roi'r gofal a'r cymorth cywir, a'r gwasanaethau sydd eu hangen.

Dywedodd yr Aelod Cabinet dros Wasanaethau Cymdeithasol a Chymorth Cynnar ei bod yn anodd iawn gan nad oedd pobl ifanc yn nodi eu bod yn ofalmwr ifanc. Gofynnodd i'r Aelodau, os ydynt yn gweld gofalmwr ifanc yn eu plith, y byddai'n ddefnyddiol gallu nodi a sicrhau eu bod yn cael y cymorth priodol.

Ychwanegodd Rheolwr y Grŵp, Atal a Lles fod y Tîm Atal, y tu hwnt i'r agweddau ar arferion gwaith cymdeithasol, yn ceisio ymgysylltu'n rhagweithiol, yn enwedig â phobl ifanc â chyfrifoldebau gofalu. Dywedodd fod dwy raglen wedi'u cynnal yn ystod y flwyddyn, gan ddefnyddio'r Grŵp Ymgynghori Ieuenctid o bobl i edrych ar y Cerdyn Gofalmwr Ifanc a chyflwyno dull newydd Llywodraeth Cymru o nodi gofalmwr ifanc a'r hyn y gallai partneriaid ei wneud i ddatgloi ar eu cyfer o ran cyfleoedd cymdeithasol neu ymrwymadau mewn gwahanol bethau a oedd yn ystyrlon iddynt. Drwy eu gwaith gydag ysgolion, roedd ganddynt nifer o grwpiau rhwydwaith felly roeddent wedi bod yn ymgysylltu â 204 o ofalmwr ifanc i nodi sut y byddai'r rhwydwaith yn edrych, sut y byddent yn cynnig y byddai'n rhedeg a'r hyn yr oedd yn canolbwyntio arno.

Cyfeiriodd Aelod at chwaraeon a gweithgareddau corfforol yn yr adroddiad ar gyfer pobl ifanc a gofynnodd am y plant iau i sicrhau eu bod yn cael eu cefnogi i fod yn heini ac yn egniol a dal i fyny ar chwaraeon posibl yr oeddent wedi'u colli.

Eglurodd yr Aelod Cabinet dros Genedlaethau'r Dyfodol a Lles ei bod wedi cyhoeddi'r Gaeaf Llawn Lles, a oedd yn un o'r rhaglenni yr oeddent wedi'u rhoi ar waith. Dywedodd eu bod yn gweithio gyda'u partneriaid a oedd wedi helpu i gyflwyno'r Rhaglen Haf o Hwyl a oedd wedi'i sefydlu i geisio helpu i gymell pobl ifanc i fynd allan, bod yn egniol ac ailintegreiddio i gymdeithas.

Dywedodd Rheolwr y Grŵp, Atal a Lles o ran y Rhaglen Gaeaf Llawn Lles, fod yr ysgolion hefyd wedi cael buddsoddiad uniongyrchol, gyda chydabyddiaeth ar draws y sir bod pobl ifanc wedi cael eu herio'n gyffredinol gan y pandemig. Ychwanegodd y byddai'r rhan fwyaf o bobl wrth symud ymlaen yn gobeithio am fwy o gyfleoedd wyneb yn wyneb a gweld hyn yn parhau i dyfu. Dywedodd fod eu buddsoddiad gan Chwaraeon Cymru yn parhau, a oedd yn rhywbeth y gallent ei rannu â'r Pwyllgor ynghylch sut y gallai hynny edrych ymlaen ar gyfer 2022 ymlaen.

Cyfeiriodd Aelod at baragraff 8 o'r adroddiad a'r risg a nodwyd o ran cynaliadwyedd y gwahanol fentrau, cynlluniau a danfoniadau a oedd ar y gweill ac roedd yn ymwybodol ei bod yn cymryd amser i ddatblygu mentrau newydd. Gofynnodd beth oedd yr heriau i gyd-fynd â dyheadau Halo ac Awen o ran datblygu a chyflawni, a beth oedd y materion yn ymwneud â diogelwch swyddi staff a datblygu strategaeth hirdymor. Yn olaf, gofynnodd beth oedd canran y trosiant busnes a oedd yn gymharol ddibynnol ar grant tymor byr neu ganolig.

Dywedodd Rheolwr y Grŵp, Atal a Lles y byddai'n cael cyngor gan ei gydweithwyr a ddaeth o gefndir menter gymdeithasol. Dyma athroniaeth sylfaenol rhai o'r pethau hynny lle rydych yn profi syniadau, yn arloesi, yn cynyddu ac yna'n ceisio ymgorffori pethau sy'n gweithio ar sylfaen fwy lled-fasnachol. Rhaid ystyried bod y risgiau a nodwyd yn rhai craidd a bod y Trydydd Sector yn gweithio drwy adnoddau, adeiladu, a chynnal gwasanaethau. Dywedodd eu bod yn dechrau o le newydd, eu bod wedi bod yn

adeiladu rhwydweithiau o bobl a'u bod yn bwriadu cyd-gynhyrchu gyda'r grwpiau poblogaeth cywir. Byddai hyn yn gwneud gwahaniaeth go iawn, gan edrych yn fwy ar sut y gallent gynyddu a phrif ffrydio rhai o'r pethau hynny. Dywedodd fod dewis pa rai oedd yr eitemau pwysicaf ac edrych ar bethau a oedd yn rhoi'r amser a'r adnoddau cywir i ddatblygu mwy o gryfder a deallusrwydd am raglenni yn bwysig. Esboniodd fod y ffordd y mae Pen-y-bont ar Ogwr, nid yn unig yng ngwaith y Trydydd Sector ond lle byddai buddsoddiad gwrth-dlodi yn bwysig, wedi'i chyfuno ar draws partneriaid a rhaglenni yn hytrach na chael ei ddosbarthu mewn agweddau llai. Esboniodd o ran graddio y dylent fod yn edrych ar eu hadnoddau craidd a lle'r oedd pethau'n gwneud mwy o synnwyr, gan herio'r hyn yr oeddent bob amser wedi'i wneud a oedd yn gwneud llai o synnwyr ac yn gwneud rhywbeth newydd, sy'n newid diwylliannol. Wrth wneud hyn, rydym yn ei wneud yn dda ac yn rhatach, a chael canlyniad hirdymor gwell i bobl.

Eglurodd Prif Swyddog Gweithredol Halo eu bod yn ceisio edrych ar yr holl risgiau gyda menter newydd a materion cyllid hirdymor. Nid oeddent yn awyddus i gymryd rhan mewn cynlluniau peilot lle'r oeddent yn credu na fyddai unrhyw barhad, felly ac yn ceisio asesu'r holl risgiau gymaint ag y gallent. Esboniodd, gan fod Halo yn fenter gymdeithasol sy'n rheoli'r portffolio hamdden, mae'r agweddau masnachol ar agweddau cymunedol y busnes ychydig yn wahanol gan fod swm mawr o'r refeniw a gynhyrchwyd, sy'n cael ei ail-fuddsoddi yn dod o'r cymunedau a'r rhaglenni y maent yn eu rhedeg. Esboniodd fod yr heriau y maent yn eu hwynebu dros y deuddeg i ddeunaw mis nesaf yw mynd drwy'r adferiad yn ceisio rhagweld yr ymateb gan gymunedau. Dywedodd mai un o'r cyfleoedd a oedd yn sefyll allan oedd y cymunedau penodol hynny a oedd â'r angen mwyaf ac a allai fod yn gymwys i ddenu cyllid ychwanegol ar draws yr holl brosiectau. Roeddent wedi gweld rhai enghreifftiau o hyn dros y deunaw mis diwethaf.

Dywedodd Rheolwr Partneriaeth Halo mai'r elfen arall oedd bod ganddynt gynllun partneriaeth pum mlynedd yr oeddent yn gweithio tuag ato a oedd yn cynnwys yr holl ddogfennau allweddol gan Lywodraeth Cymru a hefyd Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr yn gysylltiedig â'r amcanion allweddol, i gynaliadwyedd y cyfleusterau. Yna maent yn gweithio ar y rhain o ran sut y maent yn datblygu eu cynlluniau a'u rhaglenni. Dywedodd eu bod yn gweithio mewn partneriaeth a'u bod yn gwneud hynny i gael y budd gorau i'r rhai yn y gymuned, gan weithio gyda'i gilydd i fynd i'r afael â'r heriau y maent i gyd yn eu hwynebu'n ariannol.

Cydnabu'r Aelod, o'r ymateb i'w gwestiynau, ei bod yn ymddangos bod y risg yn cael ei rheoli'n dda a gofynnodd pa lefel oedd y risg

Eglurodd Prif Weithredwr Awen eu bod wedi cymryd strategaeth fwriadol pan ddaeth yn fater o gynllunio ariannol i geisio peidio â dibynnu ar incwm grant i gynnal eu gwasanaethau craidd, felly roedd hynny'n risg gymharol isel. Dywedodd mai'r risg yn y tymor hwy oedd pe bai arian y Llywodraeth Ganolog ar gyfer cynlluniau cyfalaf yn dod i ben, e.e., parhau i gynnal lleoliadau, ond ar ôl degawd o lymder roedd pethau'n edrych yn ddisglair i'r perwyl hwnnw. Esboniodd fod yr adroddiad yn ymwneud â chyfraniad yr hyn yr oeddent yn ei gyfrannu at iechyd a llesiant a'r penderfyniad dewr i roi'r gorau i wneud rhai o'r pethau traddodiadol, ond hefyd y newid mewn cyllid o iechyd a gofal cymdeithasol i'r gymuned er mwyn ceisio atal pobl rhag gorfod dibynnu ar wasanaethau ffurfiol.

Dywedodd y Cadeirydd nad oedd unrhyw gwestiynau pellach gan Aelodau'r Pwyllgor ar gyfer y Gwahoddedigion ar gyfer yr adroddiad hwn, diolchodd i'r Gwahoddedigion am eu presenoldeb a dywedodd y gallai unrhyw Wahoddedigion na ofynnwyd iddynt fod yn bresennol ar gyfer yr adroddiad nesaf adael y cyfarfod.

PENDERFYNWYD:

Hynny gan roi sylw i ystyried cynnwys yr adroddiad a'r ymatebion i'r cwestiynau a ofynnwyd,

cymeradwydd y Pwyllgor yr adroddiad.

8. DATBLYGIADAU STRATEGOL I WASANAETHAU IECHYD MEDDWL

Cyflwynodd Rheolwr y Grŵp, Anableddau Dysgu, Iechyd Meddwl a Chamddefnyddio Sylweddau yr adroddiad, a oedd yn cyfeirio at y ddogfen strategol a ddefnyddiwyd ganddynt fel y pwynt cyfeirio sef y Cynllun Cyflawni ar gyfer Iechyd Meddwl a adolygwyd yn 2019 oherwydd y pandemig. Esboniodd fod yr adroddiad yn cynnwys nifer o themâu trosfwaol a nifer o flaenoriaethau a oedd yn berthnasol i wasanaethau iechyd meddwl oedolion a phlant. Roedd y blaenoriaethau hynny'n eu harwain o ran sut yr oeddent yn darparu ac yn datblygu'r Gwasanaethau Iechyd Meddwl ym Mhen-y-bont ar Ogwr. Dywedodd fod yr adroddiad wedi symud ymlaen i drosolwg o'r Gwasanaethau Iechyd Meddwl Cymunedol a chyfeiriodd at y Grŵp Gweithredu, sef grŵp o uwch reolwyr o'r Cyngor ac uned gyflenwi Cwm Taf sy'n cyfarfod bob mis i adolygu'r model gweithredu, siarad am ddatblygiadau mewn gwasanaethau a chynllunio ar gyfer datblygiadau yn y dyfodol. Daeth i'r casgliad bod yr adroddiad hefyd yn sôn am rywfaint o'r gwaith yr oeddent wedi'i wneud gyda'r Sector Gwirfoddol, yn enwedig yr Encil Lles a ddatblygwyd yn 2020, ar gyfer materion iechyd meddwl. Roedd y gwasanaeth wedi bod ar waith ers ychydig dros flwyddyn.

Cyfeiriodd Aelod at baragraffau 3.5 a 4.2 o'r adroddiad lle nododd fod yr effaith ar iechyd meddwl o ganlyniad i'r pandemig wedi bod yn amlwg yn ystod 2021, gan effeithio ar nifer a math yr atgyfeiriadau i wasanaethau ac roedd bron wedi dyblu yn 2021 o'r lefel yn 2020. Gofynnodd a oedd ganddynt enghraifft o beth oedd y ffigurau gwirioneddol a faint o atgyfeiriadau yr oeddent yn edrych arnynt.

Eglurodd Rheolwr y Grŵp, Anableddau Dysgu, Iechyd Meddwl a Chamddefnyddio Sylweddau eu barn bod atgyfeiriadau wedi dyblu oherwydd y pandemig a rhoddodd yr adroddiad raddfa, a gallai ddarparu ffigurau cywir gwirioneddol yn dilyn y cyfarfod.

Cyfeiriodd Aelod at baragraff 4.2 a'r rhan fwyaf o atgyfeiriadau gan yr Heddlu a gofynnodd faint o atgyfeiriadau a gawsant gan gymdogion pryderus neu'r cyhoedd lle'r oedd yn ymwybodol bod rhywun ar ei ben ei hun neu ei fod yn pryderu am y person hwnnw'n gyffredinol.

Dywedodd Rheolwr y Grŵp, Anableddau Dysgu, Iechyd Meddwl a Chamddefnyddio Sylweddau nad oedd yn categori ynddo'i hun, ond mae atgyfeiriadau'r Heddlu yn deillio'n bennaf o'r ffaith eu bod yn cael eu galw i ddiwyddiadau yn y gymuned, a allai fod wedi cael eu hadrodd gan gymydog. Ar ôl i'r Heddlu ddelio â'r sefyllfa, byddent yn llenwi ffurflen atgyfeirio ganddynt, ond ni fyddai manylion adnabod y sawl a gysylltodd â'r heddlu yn cael eu dangos.

Atebodd Rheolwr Grŵp Gwasanaeth Bwrdd Iechyd Prifysgol Cwm Taf Morgannwg fod patrwm yr atgyfeiriadau a welwyd ganddynt wedi bod yn dwf yn Haen Sero a Gofal Sylfaenol. Ond roedd nifer y bobl â phryderon iechyd meddwl difrifol wedi aros yn eithaf cyson o ran y niferoedd, a gwelwyd tystiolaeth o hynny yn nifer y bobl a oedd wedi'u cadw dan y Ddeddf Iechyd Meddwl, nad oedd wedi bod yn wahanol iawn i'r cyfnod cyn y pandemig.

Soniodd Aelod am newid yn y model gweithredu i newid dulliau cyswllt wyneb yn wyneb i gyswllt dros y ffôn ac ar-lein. Gofynnodd sut y gwnaethant ddelio â hyn gan y gall fod yn anodd canfod sut mae rhywun yn teimlo heb ei weld. Gofynnodd hefyd beth am y rhai sydd wedi'u hallgáu'n ddigidol heb fynediad digidol neu dros y ffôn.

Eglurodd Rheolwr y Grŵp, Anableddau Dysgu, Iechyd Meddwl a Chamddefnyddio Sylweddau eu bod wedi parhau i weld pobl ond wedi cwrdd â nhw yn yr awyr agored.

Felly er bod cyswllt rheolaidd â phobl wedi'i wneud dros y ffôn neu'n ddigidol, os oedd y staff yn teimlo nad oeddent yn fodlon ar y sgwrs ffôn neu'r sgwrs ddigidol a bod angen mwy o wybodaeth arnynt, roeddent yn gallu cyfarfod yn dilyn proses o asesu risg ar gyfer pob ymweliad a defnyddio offer diogelu personol (PPE) a phellter cymdeithasol

Gofynnodd Aelod am y dull gweithredu ar gyfer y rhai a oedd yn ddigartref ac â phroblemau iechyd meddwl.

Dyweddodd Rheolwr y Grŵp, Anableddau Dysgu, Iechyd Meddwl a Chamddefnyddio Sylweddau eu bod yn gweithio'n agos gyda'r Wallich, elusen sector gwirfoddol ym Mhen-y-bont ar Ogwr sy'n cynorthwyo pobl ddigartref. Byddent yn cyfeirio'r achos at wasanaethau iechyd meddwl pe byddent yn meddwl ei bod yn briodol. Yn ogystal, byddent yn mynd lle bynnag yr oedd y person hwnnw ac yn cael trafodaeth ac yn cyfarfod eto, yn dilyn proses asesu risg, gan ddefnyddio cyfarpar diogelu personol a phellter cymdeithasol. Dywedodd fod gan Ysbyty Tywysoges Cymru un pwynt mynediad, sy'n darparu ymateb brys i bobl yn y gymuned. Gallent naill ai dod i'r ysbyty eu hunain, neu efallai y bydd yr Heddlu'n dod â nhw yno os ydynt ar y stryd ac mewn trallod. Roedd gwahanol ffyrdd y byddent yn mynd drwy eu rhwydwaith o gysylltiadau yn y Sector Gwirfoddol a rhyngddynt eu hunain, byddai pobl yn cael eu cyfeirio at y lle iawn.

Ychwanegodd Rheolwr Grŵp Gwasanaeth Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr eu bod wedi cadw'r rhan honno o'u gwasanaeth ar agor, a oedd yn wasanaeth da ac yn un a oedd yn unigryw i Ben-y-bont ar Ogwr yn rhanbarth y Bwrdd Iechyd. Dywedodd ei fod yn rhoi rhywfaint o fynediad penodol i bobl at wasanaethau iechyd meddwl lle nad oedd rhaid iddynt fynd drwy eu meddyg teulu neu i'r Adran Damweiniau ac Achosion Brys. Aeth ymlaen i ddweud, ei bod yn anos i bobl a oedd yn ddigartref, ond gyda chefnogaeth cydweithwyr gofal cymdeithasol neu bobl yn y gymuned, y gellid eu cyfeirio gyda chymorth.

Cyfeiriodd Aelod at baragraff 4.3 o'r adroddiad, y Ganolfan Broffesiynol Iechyd Meddwl Gymeradwy a ddywedodd y bu cynnydd sydyn yn 2020, 117% o 18 i 39 o bobl dan warchodaeth a chynnydd yn nifer y bobl newydd nad oeddent yn hysbys i wasanaethau iechyd meddwl o'r blaen. Gofynnodd a oedd hyn wedi arwain at ddiffyg gwelyau neu a oedd Covid wedi effeithio ar gapasiti mewn ysbytai.

Dyweddodd Rheolwr Grŵp Gwasanaeth Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr eu bod wedi cadw gwasanaethau cleifion mewnol ar agor drwy gydol y pandemig. Dywedodd eu bod wedi gallu derbyn yr holl gleifion yr oedd angen eu derbyn, ac roedd cydweithwyr clinigol wedi gwneud penderfyniadau ynghylch rhyddhau cleifion o'r ysbyty ar gyfer pobl y gallent eu rhyddhau mewn ffordd ddiogel a chael eu cefnogi gartref. Felly roeddent wedi bod yn iawn o ran capasiti ar gyfer eu hunedau cleifion mewnol. Bu rhai problemau o ran rhyddhau pobl hŷn o'u gwasanaethau ond hyd yn oed yno roedd ganddynt rywfaint o gapasiti dros ben ac nid oeddent wedi cael eu llethu yn yr un modd â gwasanaethau eraill.

Cyfeiriodd Aelod at baragraff 4.4 yn yr adroddiad a'r cynnydd yn nifer y bobl ifanc ar y sbectrwm awtistig sy'n cael eu hatgyfeirio. Gofynnodd sut y gwnaed yr atgyfeiriadau hyn i'r timau iechyd meddwl cymunedol.

Eglurodd Rheolwr y Grŵp, Anableddau Dysgu, Iechyd Meddwl a Chamddefnyddio Sylweddau mai'r meddyg teulu sy'n gwneud y rhan fwyaf o'r atgyfeiriadau i'r timau iechyd meddwl cymunedol. Felly, byddai pobl yn mynd at eu meddyg teulu a fyddai'n gwneud penderfyniad a ydynt yn cyfeirio'r claf at dîm iechyd meddwl cymunedol, un o'r gwasanaethau atal a llesiant neu ragnodi cymdeithasol i wasanaeth arall. Ychwanegodd fod llawer o'r bobl ifanc yn mynd o wasanaethau iechyd meddwl plant a'r glasod i

wasanaethau oedolion wrth i'w hanhwylderau sbectrwm awtistaidd ddod yn fwy amlwg, wrth iddynt dyfu'n hyn.

Eglurodd Rheolwr Grŵp Gwasanaeth Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr fod y timau iechyd meddwl cymunedol yn eu gwasanaeth gofal eilaidd a wardiau ysbytai yn y gymuned. Dywedodd eu bod yn darparu gofal i bobl ag anghenion cymhleth a'u bod i gyd yn cael eu cydgysylltu fel y byddai ganddynt nyrs neu weithiwr cymdeithasol penodol i ddarparu cynllun triniaeth ar eu cyfer a diweddarau hynny gyda nhw. Dywedodd eu bod wedi gallu dyrannu cydgysylltwyr gofal i'w holl gleifion a oedd wedi'u hatgyfeirio atynt a defnyddio'r broses asesu risg i gadw mewn cysylltiad â nhw wyneb yn wyneb.

Gofynnodd Aelod a oeddent wedi gweld unrhyw oedi wrth atgyfeirio oherwydd y problemau posibl o ran cael apwyntiad meddyg teulu i unigolion gael eu gweld yn gorfforol gan eu meddyg teulu pan oeddent yn gwneud atgyfeiriadau ar-lein.

Dywedodd Rheolwr Grŵp Gwasanaeth Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr ei bod yn anochel bod y pandemig wedi effeithio ar Bractis Cyffredinol a effeithiodd ar nifer yr atgyfeiriadau sy'n mynd drwy'r system. Roeddent bellach yn gweld hyn yn codi'n eithaf cyflym wrth i feddygon teulu fynd yn ôl i ffordd fwy arferol o weithio.

Gofynnodd Aelod sut y byddai unigolyn yn cael gwybod am y gwahanol grwpiau sydd ar gael iddynt gael mynediad atynt.

Eglurodd Rheolwr y Grŵp, Anableddau Dysgu, Iechyd Meddwl a Chamddefnyddio Sylweddau y byddai pob un o'r grwpiau hynny'n hysbysebu yn eu ffordd benodol eu hunain ac y byddai posteri a thafleuni ar gael yn yr ardal yr oeddent yn gweithredu ynddi neu yn y ganolfan gymunedol leol. Byddai gan weithwyr yn yr adferiad â chymorth yn y Tîm Cymunedol ac yn yr Encil Lles wybodaeth am sut i gael gafael ar y gwasanaethau hyn yn y gymuned hefyd. Roedd nifer o wahanol lwybrau a byddai'r un pwynt mynediad a grybwyllwyd yn cynnwys gwybodaeth ac yn gallu cyfeirio pobl at wasanaethau hefyd.

Dywedodd Rheolwr Grŵp Gwasanaeth Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr y gallent bob amser wneud mwy i roi cyhoeddusrwydd i'w gwasanaethau a sut i'w cyrraedd ac yn meddwl y gallai posteri wedi'u targedu'n dda fod yn ddefnyddiol.

Ychwanegodd Rheolwr y Grŵp, Anableddau Dysgu, Iechyd Meddwl a Chamddefnyddio Sylweddau fod nifer o lwybrau ar-lein hefyd ar gyfer pobl a oedd â mynediad digidol, drwy wefan y Cyngor ac roedd gan y Cydgysylltwyr Cymunedol wefan. Ond yr her iddynt oedd cyrraedd pobl heb fynediad digidol a chael posteri, tafleuni a gwybodaeth mewn manau lle'r oeddent yn debygol o'u gweld.

Dywedodd yr Aelod efallai na fydd rhai pobl yn edrych yn ddigidol ac nad ydynt yn sylweddoli bod ganddynt broblem nes iddynt weld rhywbeth a allai eu cyfeirio.

Cytunodd Rheolwr y Grŵp, Anableddau Dysgu, Iechyd Meddwl a Chamddefnyddio Sylweddau fod angen iddynt feddwl am sut i ehangu eu hystod o ddarparu gwybodaeth a chynghor.

Dywedodd yr Aelod Cabinet dros Wasanaethau Cymdeithasol a Chymorth Cynnar ei bod hi a'r Aelod Cabinet dros Lesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol wedi siarad â Chynghorydd Arbennig gan Lywodraeth Cymru. Roedd rhan o'r drafodaeth honno wedi bod yn ymwneud â dosbarthu'r ddarpariaeth iechyd meddwl a sut yr oeddent yn mynd i'w gwneud yn fwy cyhoeddus. Roedd rhywfaint o waith cynllunio'n mynd rhagddo ar hynny, a chyfle i'r Swyddogion gymryd rhan. Dywedodd nad oedd digon o ymarferwyr, ac na allent benodi i swyddi a phwysigrwydd cael pobl i fynd i'r brifysgol i ymgymryd â'r cymwysterau i fod yn ymarferwyr arweiniol. Ychwanegodd fod ganddynt ddarpariaeth

PWYLLGOR CRAFFU TESTUN 2 - DYDD MERCHER, 2 CHWEFROR 2022

dda yn eu hysgolion hefyd, felly roedd pobl ifanc yn cael cyngor pellach yn eu darpariaeth addysg.

Dywedodd y Cadeirydd nad oedd unrhyw gwestiynau pellach gan Aelodau'r Pwyllgor i'r Gwahoddedigion ar gyfer yr adroddiad hwn, diolchodd i'r Gwahoddedigion am ddod i'r cyfarfod a dywedodd y gallent adael y cyfarfod.

PENDERFYNWYD: Hynny gan roi sylw i ystyried cynnwys yr adroddiad a'r ymatebion i'r cwestiynau a ofynnwyd, cymeradwyodd y Pwyllgor yr adroddiad.

9. ENWEBIAD I BANEL CRAFFU'R BWRDD GWASANAETHAU CYHOEDDUS

Cyflwynodd yr Uwch Swyddog Gwasanaethau Democrataidd - Craffu adroddiad yn gofyn i'r Pwyllgor enwebu un Aelod i fod yn aelod o Banel Craffu'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

Gwahoddodd y Cadeirydd enwebiadau, ac ar ôl hynny

PENDERFYNWYD: Bod y Cynghorydd Amanda Williams yn cael ei henwebu gan y Pwyllgor i fod yn aelod o Bwyllgor Craffu'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Panel.

10. MATERION BRYD

Dim.